

ശ്രീഃ  
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ  
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ  
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

ശ്രീഃ  
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ  
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ  
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ  
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം  
॥ ഷഷ്ടസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

പൃശ്നിസ്തു പത്നീ സവിതും സാവിത്രിം വ്യാഹുതിം ത്രയിം |  
അഗ്നിഹോത്രം പശും സോമം ചാതുർമാസ്യം മഹാമഖാൻ || 1 ||

സിദ്ധിർഭഗസ്യ ഭാർയാംഗ മഹിമാനം വിഭും പ്രഭും |  
ആശിഷം ച വരാഭോഹാം കന്ധാപം പ്രാസുത സുവ്രതാം || 2 ||

ധാതുഃ കുഹൂഃ സിനീവാലീ രാകാ ചാനുമതിസ്തഥാ |  
സായം ദർശമഥ പ്രാതഃ പൂർണമാസമനുക്രമാത് || 3 ||

അഗ്നിൻ പൂരിഷ്യാനാധത്ത ക്രിയായാം സമനന്തരഃ |  
ചർഷണീ വരുണസ്യാസീദ്യസ്യാം ജാതോ ഭൃഗുഃ പുനഃ || 4 ||

വാൽമീകിശ്ച മഹായോഗീ വൽമീകാദഭവത്കില |  
അഗസ്ത്യശ്ച വസിഷ്ഠശ്ച മിത്രാവരുണയോരുഷീ || 5 ||

രേതഃ സിഷിചതുഃ കുന്ദേ ഉർവശ്യാഃ സന്നിധൗ ഭൂതം |  
രേവത്യാം മിത്ര ഉത്സർഗമരിഷ്ടം പിപലം വ്യധാത് || 6 ||

പൗലോച്യാമിന്ദ്ര ആധത്ത ത്രീൻ പുത്രാനിതി നഃ ശ്രുതം |  
ജയന്തമൃഷഭം താത തൃതീയം മീഢുഷം പ്രഭുഃ || 7 ||

ഉരുക്രമസ്യ ദേവസ്യ മായാവാമനരൂപിണഃ |

കീർത്ത പത്യാം ബൃഹച്ഛ്ലോകസ്തസ്യാസൻ സൗഭഗാദയഃ || 8 ||

തത്കർമഗുണവീർയാണി കാശ്യപസ്യ മഹാത്മനഃ |

പശ്ചാദ്യക്ഷ്യാമഹേദ്വിത്യാം യഥാ വാവതത്താര ഹ || 9 ||

അഥ കശ്യപദായാദാൻ ദൈതേയാൻ കീർത്തയാമി തേ |

യത്ര ഭാഗവതഃ ശ്രീമാൻ പ്രഹ്ലാദോ ബലിരേവ ച || 10 ||

ദിതേർദ്വാവേവ ദായാദൗ ദൈത്യദാനവവന്ദിതൗ |

ഹിരണ്യകശിപുർനാമ ഹിരണ്യാക്ഷശ്ച കീർത്തിതൗ || 11 ||

ഹിരണ്യകശിപോർഭാർയാ കയാധുർനാമ ദാനവീ |

ജംഭസ്യ തനയാ ദത്താ സുഷുവേ ചതുരഃ സുതാൻ || 12 ||

സംഹ്ലാദം പ്രാഗനുഹ്ലാദം ഹ്ലാദം പ്രഹ്ലാദമേവ ച |

തത്സ്യസാ സിംഹികാ നാമ രാഹും വിപ്രചിതോഗ്രഹീത് || 13 ||

ശിരോഹരദ്യസ്യ ഹരിശ്ചക്രേണ പിബതോദ്യുതം |

സംഹ്ലാദസ്യ കൃതിർഭാർയാസൂത പഞ്ചജനം തതഃ || 14 ||

ഹ്ലാദസ്യ ധമനിർഭാർയാസൂത വാതാപിമിമ്ബലം |

യോഗ്ദസ്തായ ത്വതിമയേ പേചേ വാതാപിമിമ്ബലഃ || 15 ||

അനുഹ്ലാദസ്യ സൂർച്ഛായാം ബാഷ്പലോ മഹിഷസ്തഥാ |

വിരോചനസ്തു പ്രാഹ്ലാദിർഭേവ്യാസ്തസ്യാഭവദ്ബലിഃ || 16 ||

ബാണജ്യേഷും പുത്രശതമശനായാം തതോദ്ഭവത് |

തസ്യാനുഭാവം സുശ്ലോക്യാഃ പശ്ചാദേവാഭിധാസ്യതേ || 17 ||

ബാണ ആരാധ്യ ഗിരിശം ലേഭേ തദ്ഗണമുഖ്യതാം |

യത്പാർശ്വേ ഭഗവാനാസ്തേ ഹൃദ്യാപി പുരപാലകഃ || 18 ||

മരുതശ്ച ദിതേഃ പുത്രാശ്ചത്യാരിംശന്നവാധികാഃ |  
ത ആസന്നപ്രജാഃ സർവേ നീതാ ഇന്ദ്രേണ സാത്മതാം || 19 ||

രാജോവാച

കഥം ത ആസുരം ഭാവമപോഹ്യൗത്പത്തികം ഗുരോ |  
ഇന്ദ്രേണ പ്രാപിതാഃ സാത്മ്യം കിം തത്സാധു കൃതം ഹി തൈഃ || 20 ||

ഇമേ ശ്രദ്ധതേ ബ്രഹ്മന്നുഷയോ ഹി മയാ സഹ |  
പരിജ്ഞാനായ ഭഗവംസ്തന്നോ വ്യാഖ്യാതുമർഹസി || 21 ||

സുത ഉവാച

തദ്വിഷ്ണുരാതസ്യ സ ബാദരായണി -  
ർവചോ നിശ്ചയാദൃതമൽപമർഥവത് |  
സഭാജയൻ സന്നിഭ്യതേന ചേതസാ  
ജഗാദ സത്രായണ സർവദർശനഃ || 22 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഹതപുത്രാ ദിതിഃ ശക്രപാർഷ്ണിഗ്രാഹേണ വിഷ്ണുനാ |  
മന്യുനാ ശോകദിപ്തേന ജ്വലന്തി പര്യചിന്തയത് || 23 ||

കദാ നു ഭ്രാതൃഹന്താരമിന്ദ്രിയാരാമമുൽബണം |  
അക്ലിന്നഹൃദയം പാപം ഘാതയിത്യാ ശയേ സുഖം || 24 ||

കുമിവിഡ്ഭസ്മസംജ്ഞാസ്സീദ്യന്ത്യേശാഭിഹിതസ്യ ച |  
ഭൂതധ്രുക് തത്കൃതേ സ്വാർഥം കിം വേദ നിരയോ യതഃ || 25 ||

ആശാസാനസ്യ തന്ത്യേദം ധ്രുവമുനദ്ധാചേതസഃ |  
മദശോഷക ഇന്ദ്രസ്യ ഭൂയാദ്യേന സുതോ ഹി മേ || 26 ||

ഇതി ഭാവേന സാ ഭർതൃരാചചാരാസകൃത്പ്രിയം |  
ശുശ്രൂഷയാനുരാഗേണ പ്രശ്രയേണ ദമേന ച || 27 ||

ഭക്ത്യാ പരമയാ രാജൻ മനോജ്ഞൈർവൽഗുഭാഷിതൈഃ |  
മനോ ജഗ്രാഹ ഭാവജ്ഞാ സുസ്തിതാപാംഗവീക്ഷണൈഃ || 28 ||

ഏവം സ്ത്രിയാ ജഡീഭൂതോ വിദ്യാനപി വിദഗ്ധയാ |  
ബാഘമിത്യാഹ വിവശോ ന തച്ചിത്രം ഹി യോഷിതി || 29 ||

വിലോക്യേകാന്തഭൂതാനി ഭൂതാൻയാദൗ പ്രജാപതിഃ |  
സ്ത്രിയം ചക്രേ സ്വദേഹാർധം യയാ പുംസാം മതിർഹൃതാ || 30 ||

ഏവം ശുശ്രൂഷിതസ്താത ഭഗവാൻ കശ്യപഃ സ്ത്രിയാ |  
പ്രഹസ്യ പരമപ്രീതോ ദിതിമാഹാഭിനന്ദ്യ ച || 31 ||

കശ്യപ ഉവാച  
വരം വരയ വാമോരു പ്രീതസ്ത്വേഹമനിനിതേ |  
സ്ത്രിയാ ഭർതരി സുപ്രീതേ കഃ കാമ ഇഹ ചാഗമഃ || 32 ||

പതിരേവ ഹി നാരിണാം ദൈവതം പരമം സ്മൃതം |  
മാനസഃ സർവഭൂതാനാം വാസുദേവഃ ശ്രിയഃ പതിഃ || 33 ||

സ ഏവ ദേവതാലിംഗൈർനാമരൂപവികൽപിതൈഃ |  
ഇജ്യതേ ഭഗവാൻ പുംഭിഃ സ്ത്രീഭിശ്ച പതിരൂപധൃക് || 34 ||

തസ്താത്പതിവ്രതാ നാർയഃ ശ്രേയസ്താമാഃ സുമധ്യമേ |  
യജന്ത്യേനന്യഭാവേന പതിമാത്മാനമീശ്വരം || 35 ||

സോഹം ത്വയാർചിതോ ഭദ്രേ ഈദൃഗ്ഭാവേന ഭക്തിതഃ |  
തത്തേ സമ്പാദയേ കാമമസതീനാം സുദുർലഭം || 36 ||

ദിതിരുവാച  
വരദോ യദി മേ ബ്രഹ്മൻ പുത്രമിന്ദ്രഹണം വൃണേ |  
അമൃത്യും മൃതപുത്രാഹം യേന മേ ഘാതിതൗ സുതൗ || 37 ||

നിശമ്യ തദ്യചോ വിപ്രോ വിമനാഃ പര്യതപ്യത |  
അഹോ അധർമഃ സുമഹാനദ്യ മേ സമുപസ്ഥിതഃ || 38 ||

അഹോ അദ്യന്ദ്രിയാരാമോ യോഷിൻമയേഹ മായയാ |  
ഗൃഹീതചേതാഃ കൃപണഃ പതിഷ്യേ നരകേ ധ്രുവം || 39 ||

കോതിക്രമോന്നുവർത്തന്ത്യാഃ സ്വഭാവമിഹ യോഷിതഃ |  
ധിങ് മാം ബതാബുധം സ്വാർഥേ യദഹം ത്വജിതേന്ദ്രിയഃ || 40 ||

ശരത്പദ്മോത്സവം വക്ത്രം വചശ്ച ശ്രവണാമൃതം |  
ഹൃദയം ക്ഷുരധാരാഭം സ്ത്രീണാം കോ വേദ ചേഷിതം || 41 ||

ന ഹി കശ്ചിത്പ്രിയഃ സ്ത്രീണാമഞ്ജസാ സ്വാശിഷാത്മനാം |  
പതിം പുത്രം ഭ്രാതരം വാ ഘ്ലന്ത്യർഥേ ഘാതയന്തി ച || 42 ||

പ്രതിശ്രുതം ദദാമിതി വചസ്തന്ന മൃഷാ ദവേത് |  
വധം നാർഹതി ചേന്ദ്രോപി തത്രേദമുപകൽപതേ || 43 ||

ഇതി സഞ്ചിന്ത്യ ഭഗവാൻ മാരിചഃ കുരുനന്ദന |  
ഉവാച കിഞ്ചിത്കുപിത ആത്മാനം ച വിഗർഹയൻ || 44 ||

കശ്യപ ഉവാച  
പുത്രസ്തേ ദവിതാ ദഭേദ ഇന്ദ്രഹാ ദേവബാന്ധവഃ |  
സംവത്സരം വ്രതമിദം യദ്യഞ്ജോ ധാരയിഷ്യസി || 45 ||

ദിതിരുവാച  
ധാരയിഷ്യേ വ്രതം ബ്രഹ്മൻ ബ്രൂഹി കാർയാണി യാനി മേ |  
യാനി ചേഹ നിഷിദ്ധാനി ന വ്രതം ഘ്ലന്തി യാനി തു || 46 ||

കശ്യപ ഉവാച

ന ഹിംസ്യാദ്ഭൂതജാതാനി ന ശപേന്നാനൃതം വദേത് |  
നച്ഛിന്ദ്യാന്നഖരോമാണി ന സ്പൃശേദ്യദമംഗലം || 47 ||

നാപ്സു സ്തായാന്ന കുപ്യേത ന സംഭാഷേത ദുർജ്ജനൈഃ |  
ന വസീതായൗതവാസഃ സ്രജം ച വിധൃതാം ക്വചിത് || 48 ||

നോച്ഛിഷ്ടം ചണ്ഡികാന്നം ച സാമിഷം വൃഷലാഹൃതം |  
ഭുഞ്ജീതോദക്യയാ ദൃഷ്ടം പിബേദഞ്ജലിനാ ത്വപഃ || 49 ||

നോച്ഛിഷ്ടാസ്പൃഷ്ടസലിലാ സന്ധ്യായാം മൂക്തമൂർധ്വജാ |  
അനർചിതാസംയതവാങ്നാസംവിതാ ബഹിശ്ചരേത് || 50 ||

നായൗതപാദാപ്രയതാ നാർദ്രപാനോ ഉദക്ശിരാഃ |  
ശയിത നാപരാങ്നാൻയൈർന നഗ്നാ ന ച സന്ധ്യയോഃ || 51 ||

ധൗതവാസാ ശുചിർനിത്യം സർവമംഗലസംയുതാ |  
പൂജയേത്പ്രാതരാശാത്പ്രാഗ്ഗോവിപ്രാങ്ശ്രിയമച്യുതം || 52 ||

സ്ത്രീയോ വീരവതീശ്ചാർചേത്സഗൃന്ധബലിമണ്ഡനൈഃ |  
പതിം ചാർച്യോപതിഷ്ഠേത ധ്യായേത്കോഷ്ഠഗതം ച തം || 53 ||

സാംവത്സരം പുംസവനം വ്രതമേതദവിപ്ലുതം |  
ധാരയിഷ്യസി ചേത്തുദ്യം ശക്രഹാ ദവിതാ സുതഃ || 54 ||

ബാഘമിത്യഭിപ്രേത്യാഥ ദിതീ രാജൻ മഹാമനാഃ |  
കശ്യപം ഗർഭമാധത്ത വ്രതം ചാഞ്ജോ ദധാര സാ || 55 ||

മാതൃഷ്വസുരഭിപ്രായമിന്ദ്ര ആജ്ഞായ മാനദ |  
ശുശ്രൂഷണേനാശ്രമസ്ഥാം ദിതിം പര്യചരത്കവിഃ || 56 ||

നിത്യം വനാത്സുമനസഃ ഫലമൂലസമിത്കുശാൻ |  
പത്രാങ്കുരമൃദ്യോപശ്ച കാലേ കാല ഉപാഹരത് || 57 ||

ഏവം തസ്യ വ്രതസ്ഥായാ വ്രതച്ഛിദ്രം ഹരിർനൃപ |  
പ്രേപ്സുഃ പര്യചരജ്ജിഹ്വോ മൃഗഹേവ മൃഗാകൃതിഃ || 58 ||

നാധ്യഗച്ഛദ്വ്രതച്ഛിദ്രം തത്പരോഽഥ മഹീപതേ |  
ചിന്താം തീവ്രാം ഗതഃ ശക്രഃ കേന മേ സ്യാച്ഛിവം ത്വിഹ || 59 ||

ഏകദാ സാ തു സന്ധ്യായാമുച്ഛിഷ്ടാ വ്രതകർശിതാ |  
അസ്പൃഷ്ടവാർയധൗതാംഘ്രിഃ സുഷ്യാപ വിധിമോഹിതാ || 60 ||

ലബ്ധ്വാ തദന്തരം ശക്രോ നിദ്രാപഹൃതചേതസഃ |  
ദിതേഃ പ്രവിഷ്ട ഉദരം യോഗേശോ യോഗമായയാ || 61 ||

ചകർത സപ്തധാ ഗർഭം വജ്രേണ കനകപ്രഭം |  
രുദന്തം സപ്തധൈകൈകം മാ രോദിരിതി താൻ പുനഃ || 62 ||

തേ തമുചുഃ പാട്യമാനാസ്തേ സർവേ പ്രാഞ്ജലയോ നൃപ |  
നോ ജിഹ്വാംസസി കിമിന്ദ്ര ഭ്രാതരോ മരുതസ്തവ || 63 ||

മാ ദൈഷ്ട ഭ്രാതരോ മഹ്യം യൂയമിത്യാഹ കൗശികഃ |  
അനന്യഭാവാൻ പാർഷ്വദാനാത്മനോ മരുതാം ഗണാൻ || 64 ||

ന മമാര ദിതേർഗർഭഃ ശ്രീനിവാസാനുകമ്പയാ |  
ബഹുധാ കുലിശക്ഷുണ്ണോ ഭൗൺയശ്ശ്രേണ യഥാ ഭവാൻ || 65 ||

സകൃദിഷ്ട്വാഽദിപുരുഷം പുരുഷോ യാതി സാമൃതാം |  
സംവത്സരം കിഞ്ചിദൂനം ദിത്യാ യദ്ധരിരർചിതഃ || 66 ||

സജ്ജുരിന്ദ്രേണ പഞ്ചാശദ്ദേവാസ്തേ മരുതോഭവൻ |  
വ്യപോഹ്യ മാതൃദോഷം തേ ഹരിണാ സോമപാഃ കൃതാഃ || 67 ||

ദിതിരുത്ഥായ ദദൃശേ കുമാരാനനലപ്രഭാൻ |  
ഇന്ദ്രേണ സഹിതാൻ ദേവീ പര്യതുഷ്യദനിനിതാ || 68 ||

അഥേന്ദ്രമാഹ താതാഹമാദിത്യാനാം ദയാവഹം |  
അപത്യമിച്ഛന്ത്യചരം വ്രതമേതത്സുദുഷ്കരം || 69 ||

ഏകഃ സങ്കൽപിതഃ പുത്രഃ സപ്ത സപ്താഭവൻ കഥം |  
യദി തേ വിദിതം പുത്ര സത്യം കഥയ മാ മൃഷാ || 70 ||

ഇന്ദ്ര ഉവാച  
അംബ ത്യേഹം വ്യവസിതമുപധാർയാഗതോന്തികം |  
ലബ്ധാന്തരോച്ഛിദം ഗർഭമർമബുദ്ധിർന ധർമവിത് || 71 ||

കൃത്തോ മേ സപ്തധാ ഗർഭ ആസൻ സപ്ത കുമാരകാഃ |  
ത്യേപി ചൈകൈകശോ വൃക്തണാഃ സപ്തധാ നാപി മമിരേ || 72 ||

തതസ്തത്പരമാശ്ചര്യം വീക്ഷ്യാധ്യവസിതം മയാ |  
മഹാപുരുഷപൂജായാഃ സിദ്ധിഃ കാപ്യനുഷംഗിണീ || 73 ||

ആരാധനം ഭഗവത ഈഹമാനാ നിരാശിഷഃ |  
യേ തു നേച്ഛന്ത്യപി പരം തേ സ്വാർഥകുശലാഃ സ്തൂതാഃ || 74 ||

ആരാധ്യാത്മപ്രഭം ദേവം സ്വാത്മാനം ജഗദീശ്വരം |  
കോ വൃണീതേ ഗുണസ്തർശം ബുധഃ സ്യാന്നരകേപി യത് || 75 ||

തദിദം മമ ദൗർജന്യം ബാലിശസ്യ മഹീയസി |  
ക്ഷന്തുമർഹസി മാതസ്ത്വം ദിഷ്ട്വാ ഗർഭോ മൃതോത്ഥിതഃ || 76 ||

ശ്രീശുക ഉവാച  
ഇന്ദ്രസ്തയാഭ്യനുജ്ഞാതഃ ശുദ്ധഭാവേന തുഷ്ടയാ |  
മരുദ്ഭിഃ സഹ താം നത്യാ ജഗാമ ത്രിദിവം പ്രഭുഃ || 77 ||

ഏവം തേ സർവമാഖ്യാതം യന്മാം ത്വം പരിപുച്ഛസി |  
മംഗലം മരുതാം ജന്മ കിം ഭൂയഃ കഥയാമി തേ || 78 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം  
ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ മരുദുത്പത്തികഥനം നാമ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ||